

ACC. N:R M. 16295 : 1-5.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Hugo Jonsson, Fridafors
Härad: Listra Berättare: " " "
Socken: Kyrkhult Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1965 Född år 1908 i Kyrkhult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jordbrukets bieväringar. s. 1-5.
(tillverkning av stegar)

LUF 61.

Skriv endast på denna sida.

Jorelbrukets binärningar

LNF 61.

Tillverkning av stegar.

I de västra byarne i Kyttshults socken lectagna vid Skånegränsen t. ex. Skälmeskult, Mulatorp, Falshult m. fl. har förekommit att småbrukare som binärning sysslat med tillverkning av stegar. Verket till stegarne togs dels från stegmakarens egen skog eller ockrä av inköpt virke. Till stegarne användes nägerbundna ranka och kvistfria träbstammar oftast av gran men även fur förekom till stegens ben eller som de kallas här i orten stegabornen. Till stegpinnar användes ofta raka grangrenar men även stegpinnar av enträ har förekommit. Vintertid fälldes långa rakvuxna och kvistfria träd av passande dimensioner till stegaben. Skulle det bliva en snycke lång och extra kraftig stega så bitades sekshögutärt ett stegaben av varje träd, med bilyxa. Till medelstora och mindre stegar

ACC. N:R M. 16295:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

förslades de därtill fällda brädstammarna till när-
maste såg, där de först klyvdes och därefter sågades
varje halva rektangulär. När stegvirket förslats fram
till stegmakarens gård och torokat till ordentligt
fram på värtiden så kunde stegtillverkningen börja.
Först byvlades stegbenen för hand på alla fyra
sidorna. Till långa kraftiga stegar voro steg-
benen $4\frac{1}{2}$ tum \times 2 tum och kunde hava en
längd av 14 eller 15 alnar. Till kortare stegar
voru stegbensens grovlek 4×2 tum och småstegar
 3×2 tum. När stegbenen voro färdig byvlade
märktes ut var stegpinnarne skulle vara.
Längden mellan stegpinnarne skulle på varje
stege vara lika, men kunde på olika stegar
variera mellan 14 och 17 tum. Hålen i steg-
benen för stegpinnarne borrades med narare.
Till långa kraftiga stegar användes narare med
skär på $1\frac{1}{2}$ tum. I medellånga och små stegar

ACC. N:R M. 16295:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

användes narare med skär på 5 kvarts tum och även narare med skär på endast 1 tum kunde förekomma vid tillverkning av småstegar.

Stegpinne som voro av raka grangrenar eller en trä sågades av i längder av 2,2 tum, putsades först till med axa, därefter ofta med byvel och kniv. Så slogs stegpinne in i stegben. När alla stegpinne var inslagna i båda stegbenen, så klyvdes de i båda ändarne vanligen med ett stämjärn på tvärs mot stegbenen. Trilar kuggs till och slogs i stegpinnes änden och stegen var färdig.

Bland stegmakare i denna ort märker Jöns Larsson han ägde ett mindre lantbruk i Skälmerskult och efterträddes i yrket av sin son Elof Jönsson i Skälmerskult, som troligen ännu lever och är i 70 års åldern. En annan stegmakare här i orten

var Alfred Håkansson. Han var född i Faraböl och bodde när jag började minnas honom i byn Medaborgs där han brukade en mindre gård. Alfred Håkansson iaktade även karaktär med kreatur och dog på 1950-talet, var då bosatt i byn Falshult. Den förut nämnda Elof Jönsson i Skälmershult var den siste stegmakaren i orten. Från 1950-talet började stegar av järnkonstruktion alltmer allmänt användas och de gamla spåntaken som ofta måste lagas började ersättas med hårda tak med lång varaktighet så tillverkningen av trästegar upphörde här i orten.

Ortens stegmakare började framåt juni månad och även vid tillfälle fram på högsommaren att försälja sina under våren tillverkade stegar. Stegmakarna hade lantbruk så de kunde föda en mindre häst och ett par kor. De tog hästen och körde ned mot kusten med stegar.

ACC. N:R M. 16295:5.

och sålde. Den förut omnämnde Elof Jönsson
i Skälmerskult brukade sälja de flesta av sina
tillverkade stegar nere på Listerlandet. Troligt
är att stegmakarna ibland även ködde ned
på Kristianstads stätten och gjorde affärer med
stegar och även vid marknader i Sölvesborg.
Stegmakaren Elof Jönsson i Skälmerskult syslade
i december månad under flera årtionden
med ryttköp och huggning av julgranar vilka
han sedan ködde ned till Sölvesborg och
Bromölta och där försålde.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND